

Sygnatura akt VI Ka 923/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **23 października 2018 r.**

Sąd Okręgowy w Gliwicach, Wydział VI Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący SSO Grażyna Tokarczyk

Protokolant Dominika Koza

przy udziale Marka Kasieczki Prokuratora Prokuratury Rejonowa G. w G.

po rozpoznaniu w dniu 23 października 2018 r.

sprawy:

1. **I. L.** ur. (...) w G.

córki K. i J.

oskarżonej z art. 286 § 1 kk

oraz

2. **G. A.** ur. (...) w N.

syna J. i C.

oskarżonego z art. 286 § 1 kk

na skutek apelacji wniesionej przez oskarżyciela publicznego

od wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 9 lipca 2018 r. sygnatura akt IX K 292/17

na mocy art. 437 kpk, art. 438 kpk

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Rejonowemu w Gliwicach do ponownego rozpoznania.

Sygn. akt VI Ka 923/18

UZASADNIENIE

I. L. i G. A. oskarżeni zostali o to, że w okresie od dnia 03 listopada 2016r do dnia 15 listopada 2016r w N. przy ul. (...), działając wspólnie i w porozumieniu, ze z góry powziętym zamiarem i w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, doprowadzili do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 2.185,06 PLN Ośrodek (...). z o.o w ten sposób, że wynajmując domek letniskowy, meldując się w wymienionym ośrodku wprowadzili w błąd jego pracownika, co do możliwości wywiązania się z umowy, nie posiadając środków finansowych na pokrycie kosztów najmu domku letniskowego, zobowiązali się do zapłaty za jego najem na łączny okres 12 dni, po czym nie regulując niezależnej pokrzywdzonemu kwoty w wysokości 2.185,06 PLN opuścili go, czym działali na szkodę Ośrodka (...) Sp. z o.o. tj. o przestępstwo z art. 286 § 1 kk.

Sąd Rejonowy w Gliwicach wyrokiem z 9 lipca 2018 roku w sprawie sygn. akt IX K 292/17 I. L. i G. A. uniewinnił od zarzuczonego im czynu, a kosztami procesu obciążył Skarb Państwa.

Apelację na niekorzyść oskarżonych wywiódł oskarżyciel publiczny zarzucając obrazę przepisów prawa procesowego, mającą wpływ na treść zapadłego orzeczenia, a to art. 7 kpk poprzez dokonanie dowolnej, a nie swobodnej oceny dowodu, skutkującej przyznaniem wiarygodności i mocy dowodowej wyjaśnieniom oskarżonych w oderwaniu od całokształtu zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego oraz błęd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, mający wpływ na jego treść, a polegający na niezasadnym przyjęciu, iż oskarżeni nie dopuścili się czynu z art. 286 § 1 kk na szkodę Ośrodka (...) Sp. z o.o. z uwagi na brak podstaw do przypisania im działania z góry powziętym zamiarem oszustwa, podczas, gdy materiał dowodowy zgromadzony w sprawie prowadzi do odmiennego wniosku, co w konsekwencji doprowadziło do wydania wyroku uniewinniającego.

Prokurator wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Gliwicach do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Apelacja Prokuratora okazała się skuteczna. Istotnie nie można zaakceptować dokonanych przez Sąd I instancji ustaleń faktycznych, albowiem przeprowadzona i zaprezentowana w pisemnych motywach zaskarżonego wyroku ocena dowodów jawi się jako niespójna i dowolna.

Już ustalenie o wynajęciu przez oskarżonych dla siebie i swojego dziecka domku obarczone jest błędem o tyle, że miało im rzeczywiście towarzyszyć dziecko w wieku 4- 6 lat, a ich wspólne dziecko w chwili rozpoznania sprawy przez Sąd miało mieć 2 lata (10 miesięcy po dacie czynu). To oczywiście pozostaje bez wpływu na ustalenia faktyczne istotne z punktu widzenia odpowiedzialności karnej, niemniej rzutuje tak na ocenę wiarygodności oskarżonych, jak i trafność wniosków Sądu meriti.

Podobnie szef oskarżonego, który jak ustalił Sąd miał dokonać przelewu środków na jego rzecz, jawi się bardzo enigmatycznie i to w relacji obojga oskarżonych, do tego stopnia, że nie sposób uznać ich twierdzeń za wiarygodne. Przeciwno temu przemawia także dalsza zwłoka i zwodzenie nawet organów ścigania, bo przecież jeszcze w trakcie początkowych czynności w dniu 23.11.2016 r. (k. 18 i 19) deklarowali zapłatę należności, a nastąpiło to dopiero 09.09.2017r. Oskarżeni niewątpliwie jednak posiadali środki na utrzymanie, oskarżony deklarował w istocie stałe zatrudnienie, zatem o ile jedynie przelew miał się opóźniać, nie było powodów, aby w najbliższym możliwym czasie dokonać zapłaty, skoro to stałe było celem oskarżonych, albo podjąć rzeczowe rozmowy z pokrzywdzonym. W tym kontekście złożenie dowodu wpłaty przed rozprawą musi być oceniane jedynie w kontekście naprawienia szkody, bo uczynione zostało wyłącznie na potrzeby procesu karnego. Niekonsekwencją wykazał się Sąd orzekający domagając się przedstawienia przez oskarżonego dokumentów na poparcie twierdzenia o zasadności oczekiwania na przelew, a następnie odstąpienie od tego.

Trafne są też wywody apelującego, że ze względu na podstawowe zasady logiki i doświadczenia życiowego nie można zaakceptować tezy, iż skoro przelew nie nadchodził, to oskarżeni przedłużali pobyt generując koszty, aby ostatecznie chyłkiem uciec z ośrodka, zaś odzyskanie dowodów osobistych na policji wykorzystać, jako uwolnienie od odpowiedzialności poprzez całkowite zerwanie kontaktu z pokrzywdzonym. Owo przedłużanie pobytu także nie znajduje uzasadnienia w realiach sprawy, przecież oskarżeni podali wspólne miejsce zamieszkania na terenie kraju i to nieodległe od przedmiotowego ośrodka czasowego i o ile pobyt trzydniowy nawet w listopadzie, uznać można za uzasadniony, to dalszy, nie przystaje do realiów życia, zwłaszcza, gdy generuje koszty istotnie wpływające na budżet rodziny.

Dodatkowo Sąd nie dostrzegł niespójności w wyjaśnieniach oskarżonego, który twierdził, że miał otrzymać kwotę 1.000 euro w okolicach 7 listopada, co oznacza, że rezerwując pobyt trzydniowy od 3 listopada wiedział on, że nie będzie w dniu planowego zameldowania miał środków na zapłatę. Dodatkowo takie postępowanie przeczy wywiodom

o tym, że nie wiadomo jaka miałyby być wedle zamiaru oskarżonych kwota niekorzystnego rozporządzenia. Z jednej strony apelujący prawidłowo dostrzega, że w chwili dokonywania rezerwacji oskarżony znał stawkę dzienną najmu domku, z drugiej w chwili, gdy oskarżeni przyjechali do ośrodka wiedzieli, że przebywać będą dłużej niż wynikało to z tej rezerwacji o czym nie zawiadomili wynajmującego. Oczywistym jest, że planowany dłuższy pobyt byłby zabezpieczony finansowo, jeżeli nie zaliczką to kaucją. Deklarowana kwota spodziewanego przelewu również nie przystaje do wydłużającego się pobytu i generowanych w ten sposób kosztów.

Dla przypisania przestępstwa z art. 286 § 1 k.k. od strony podmiotowej nie jest wymagane wykazanie, że sprawca nie miał zamiaru spełnienia świadczenia w ramach zobowiązania, które zaciągnął w stosunku do pokrzywdzonego. Ważne jest ustalenie, czy pokrzywdzony w ogóle zdecydowałby się na zawarcie kontraktu, gdyby nie został wprowadzony w błąd, gdyby znajdował się w sytuacji umożliwiającej należyte pojmowanie przedsiębranego działania lub gdyby jego błędu nie wyzyskano (podobnie wyrok SA w Gdańsku z 18.01.2017 r., II AKa 409/16, LEX nr 2333200; wyrok SA w Katowicach z 12.08.2016 r., II AKa 194/16, LEX nr 2109571).

Przytoczone przez Sąd orzekający poglądy doktryny i orzecznictwa są trafne, jednak nie przystają do tego, że ustaleń faktycznych w niniejszej sprawie nie sposób czynić w oparciu o wyjaśnienia oskarżonych, zaś zeznania A. Ł. w kontekście ujawnionych w sprawie okoliczności wskazują, że z chwilą przystępowania do umowy, oskarżeni wprowadzali w błąd pokrzywdzonego nie tylko co do tego, że zamierzają zapłacić, ale i tego, jak długo korzystać będą z usług ośrodka. Nie może przy tym budzić wątpliwości, że sprawca przestępstwa z art. 286 § 1 kk o ile ma działać w celu osiągnięcia korzyści majątkowej z zamiarem wprowadzenia w błąd i doprowadzenia do niekorzystnego rozporządzenia mieniem, to ów zamiar nie musi odnosić się do ściśle określonej wartości rozporządzenia, ani czasu tegoż.

W płaszczyźnie woluntatywnej zamiar oszustwa musi przyjmować postać chęci skierowanej na zachowanie prowadzące do wywołania błędu, wyzyskania błędu lub wyzyskania niezdolności osoby rozporządzającej mieniem do należytego pojmowania przedsiębranego działania, chęci doprowadzenia do niekorzystnego rozporządzenia mieniem przez osobę, w stosunku do której sprawca podejmuje działania wprowadzające w błąd, zaniechania poinformowania o pozostawaniu przez tę osobę w błędnym przekonaniu lub zachowania polegającego na wyzyskaniu jej niezdolności do należytego pojmowania przedsiębranego działania oraz chęci osiągnięcia przy pomocy obu opisanych wyżej zachowań korzyści majątkowej (Małgorzata Dąbrowska-Kardas, Piotr Kardas, Zoll A. (red.), Barczak-Oplustil A., Bielski M., Bogdan G., Cwiakalski Z., Dąbrowska-Kardas M., Kardas P., Majewski J., Raglewski J., Szewczyk M., Wróbel W. Kodeks karny. Część szczególna. Tom III. Komentarz do art. 278–363, WK, 2016).

Mając powyższe na uwadze oraz treść art. 454 § 1 kpk, Sąd odwoławczy uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu w Gliwicach do ponownego rozpoznania, w toku którego Sąd powtórzy postępowanie dowodowe, o ile dostrzeże taką potrzebę uzupełni postępowanie, zgromadzone dowody poddając ocenie zgodnej z zasadami wiedzy, logicznego rozumowania oraz doświadczenia życiowego.